

Új Város

XX. évfolyam 2008. február

A befogadás
kultúrája

Élet a Bárkában

10

18

új város

Közéleti kiadvány -
ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja
www.fokolare.hu

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163
Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Számlasszám:
11705008-20434836
Felelős kiadó: Reskovits Ágnes

Szerkesztőségi cím:
1163 Budapest, Kisterenye u. 54.
Telefon: 328-0785.
Fax: 403-5400.
E-mail: ujvaros@fokolare.hu
Adminisztráció:
ujvarosiroda@fokolare.hu

Lapszerkesztők: Bartus Sándor,
Tóth Judit

Munkatársak: Arany Krisztina,
Bakacsi Viktória,
Fábián Zsuzsanna, Fábi
Andzej, Fehérpataky Balázs,
Ferenzi Éva, id. Frivaldszky
János, Göbel Ágoston, Himmer
László, Hortoványi Emőke,
Horváth Viktória, Körmendy
Imre, Mészáros Endre, Reskovits
Ágnes, Rieith Zsuzsanna,
Romhányi László,
Smohai Ferenc, Sudár Balázs,
Szalainé Simkó Hilda, Tóth Pál,
Varga Krisztina, Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés:

Arton 2004 Bt

Nyomatás:

Kapitális Kft. Debrecen.

Felelős vezető: Kapusi József.

Terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Hírlap üzletág

Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2008-ra:
4400 Ft. Külföldre: 37 euro
Támogatói előfizetés: 8000 Ft.

Címlap: Bíró Anikó
Hátlap: Sudár Balázs

A KÖVETKEZŐ ALKALOMMAL

Bizonyos időközönként kórházba szoktam kísérni apukámat. A legutóbbi alkalommal nagyon kétségbeesítő helyzetet találtunk. A várakozó betegek nyugósek voltak, az orvos idegesen becsapta az ajtót az egyik türelmetlenkedő előtt. Azután néhány perc múlva bocsánatot kért: nem volt se adminisztrátora, se asszisztense, a betegek száma pedig csak nőtt. Nagyon szorongva készültem a következő kórházi útra. Kértem Jézust, segítsen, hogy meg tudjak maradni szeretetemben és nyugalmamban, imádkoztam a betegekért és a gyógyítókért. A mentőket már ezzel a szeretettel tudtam fogadni, a kórházban pedig a várt reménytelen helyzet helyett békés beteget, nyugodt orvost és nővért találtam.

H. A. – Kistarcsa

tünk ide ki két-három évre.

Sokat segít a havi élet-ige, hogy jobban szeressem mindazokat, akikkel munkám során vagy egyéb alkalmakkor találkozom. Mindig az aktuális életigét választom számítógémem jelszavául is, így minden reggel, szembesülök a „havi feladatommal”, ahogy bekapcsolom. Nagyon megfogott, hogy a szeretet egyik formája a kapcsolatépítés. Ez történhet szavakkal, de odafigyelés, szeretetteljes mosoly, érdeklődés és elfogadás által is. Úgy érzem, hogy nekem most pont ezt kell tennem: szeretni a kollegákat, akik időnként szakmailag alkalmatlanok a munkára. Elmondani azt, amit látni szeretnék a jövőben, de előbb elfogadni őket úgy, ahogy ma vannak.

Boros Ákos – Bukarest

EGY KIS APRÓSÁG

Vissza kellett vinnem egy kölcsönkért utánfutót. Feleségemmel, Zsuzsóval arra gondoltunk, hogy jó lenne figyelmességként valami ajándékot is adni. Eszébe jutott, hogy a múlt héten készített nekem egy süteményt, annak öröme, hogy külföldi utamról visszatértem. A körülmények miatt mégsem etünk belőle. Mint több kiderült, el akarta hessegetni a gondolatot, hogy odaadjuk, hisz az a sütemény nekem készült, de mivel benne is erős volt a hang, hogy elvigyem, és én is örültem az ötletnek, hát elvittem. Az ügyszóhoz még az is hozzá tartozott, hogy Katalin nap volt. Zsuzsó először arra gondolt, valahogy ráírja készítményére, hogy „Boldog névnapot!”, de ez sehogy sem jött össze. Amikor átadtam a kis csomagot, azt mondták, hogy egész délután süteményt készítették, mert vendégek jönnek hozzájuk, de nem sikerült, tehát, ha valamikor, akkor most jól jött a süti.

F. É. – Budapest

A JELSZÓ

Néhány hónapja Bukarestben dolgozom, családommal együtt költöz-

Az ige élete

5 Ahol eltűnnek a különbségek

Az élet ígéje

6 Élő evangélium

Nézőpont

8 Társadalmi kérdésekről

Az egység lelkesége

9 Újítsátok meg a világot

10 A békéről kapta nevét

Élő egyház

12 Szeretve remélni

Kultúra

14 A harmadik évezred kihívása

Az életből merítve

16 A blog - kell ez nekünk?

Lovak az arénában

18 Erősek és gyengék

20 Átjáró az életbe

Társadalom

22 Új szemmel a globalizációról (5)

Megkérdéztük

24 Létkérdés

25 A barátom nem hívő

Hírmozaik

Utolsó oldal

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Città Nuova** (CN). Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Novo mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Srijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nowe Miasto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

Az antropológusok szerint igazi emberi társadalom nyomaira először akkor bukkantak, amikor megtalálták egy körülbelül 30 évesen elhunyt – akkoriban szép kort megért – ember csontvázát, akinek nyilvánvalóan hosszabb ideig el volt törve az egyik lába. Egészen nyilvánvaló, hogy csak mások segítségének köszönhetően maradhatott életben. A nyolcvan éves lengyel Zygmund Bauman szerint, ha meg akarjuk mérni egy híd teherbírását, nem a legerősebb pillérnél tesszük, hanem a leggyengébbnél. „Ugyanígy, ha egy társadalom minőségét szeretnéd megmérni, nem az átlagos jövedelmet, hanem a leggyengébbek jövedelmét, méltóságát és életminőségét kellene szem előtt tartanod – mondta nemrég a szociológia professzora.” Sajnos be kell látnunk, hogy a mai világ logikája ezzel homlokegyenest ellenkező. „Korunkban hajlamosak vagyunk azt tenni az emberekkel, amit a dolgokkal: ha nem működnek, nem termelnek, eldobjuk őket! Aki nem képes megtenni valamit, feleslegessé válik!” A kérdésre, hogyan mozgósíthatnánk ezeket az elvetett köveket, Bauman professzor elismerte, hogy nem tud válaszolni. „Egy dolgot viszont tudok – erősítette meg –, hatalmas képzelőerőre és ugyanakkora elkötelezettségre, akaraterőre van szükség!”

AZ ELVESZETT ÉS ELVETETT KÖVEK

Ebben az elköteleződésben az élvonalban jár az idős, tiszta tekintetű, aszkéta termetű humanista: Jean Vanier. A befogadás kultúráját hirdelve néhány napot hazánkban töltött januárban. Ő alapította meg a súlyosan értelmi fogyatékos embereknek otthont adó, 134 közösségből álló Bábát: „Ófelsége angol tengerésztiisztje voltam, amikor otthagytam mindent, hogy Jézust kövessem. És Jézus rám bízta a legkisebbeket, a megsebzett szívűeket, hogy elhozzuk őket, hogy együtt étkezzünk, és együtt ünnepeljük az életet. Közülünk sokan kaptak tőlük az életet. Olyan titkot hordoznak, amit ha megértünk, segít legyőzni félelmeinket ebben a társadalomban.”

Élete meghatározó pillanata volt, amikor tizenhárom évesen odaállt édesapja elé azzal, hogy elmegegy haditengerésznek. Miért? Az indokra nem emlékszik, csak édesapja szavaira: „Fiam, bízom benned!” Ez a bizalom érlelte az embert és emberségét, mely később oly sokaknak utat mutatott. A bizalom minden kapcsolat alapja. Úgy építhetjük, ha hiszünk egymás értékeiben, ajándékaiban, ha tudjuk, hogy szükségünk van egymásra.

Olyan világban élünk, ahol hazánkban is a rendszerváltozás után a verseny kultúrája határozza meg az élet minden területét. Mindenki sikeres akar lenni. Az eredmény viszont: néhány nyertes, sok vesztes és még több áldozat. A versenyszellem önmagában véve jó, segíti a fejlődést, de a gyengéket bekebelezi az erősek, és ez nem jó! A kicsiknek és gyengéknek nem jut többé hely.

Társadalmunknak, Európának a nagy lehetősége, hogy emberségesebb világot teremtsen, ahol mindenki otthon érezheti magát, ahol mindenki boldog lehet. A gyengék helyzetét látva, akik befogadó közösségé tesznek minket, arra kell gondolnunk, hogy a kitaszítottak, a szegények, a gyengék az igazi katalizátorai egy közösség, egy város, egy ország életre keltésének, olyan közösségeknek, ahol mindannyian szívesen élnénk, mert élhetőbb az a város, amely az utolsók mértéke szerint épül. Az elvetett kő így válik szegletkövé.

A szerkesztők

A történet itt tulajdonképpen véget is érhet, de bennünk még volt folytatása. Először is megállapítottuk, milyen jó, hogy nem sikerült ráírni azt a „Boldog névnapot!”, másodszor megnéztem este a Szent Lajos király hídjá című filmet. Ennek a mondanivalója jól kiegészítette azt, ami történt velünk. A film néhány ember életét mutatja be, akik nem jól szerettek, és ez volt életük tragédiája. Elgondolkodtam: a veszély ott van mindannyiunk életében. Vajon mi lehet a garancia, hogy ez ne történjen meg velünk? És eszembe jutott a süteményes történet: az inspiráció, a Szentlélek, aki a siker záloga.

És hogy kerül ide az Új Város? Egy korábbi számban olvastam Tanino Minuta cikkét, amiben egy durván negatív helyzet teszi lehetővé, hogy ő ott szerethessen, ahol igazán szükség van rá. Hogy ezt észre is vegyük – akár utólag – szem kell, a lélek szeme. Nyilván az arányok figyelembevételével, de Zsuzsó lépéseiben is megvolt ez a negatív helyzet (a nekem szánt sütemény odaajándékozása, amire aztán nem tud feliratot tenni), ám éppen ezek a helyzetek voltak utána az öröm forrásai.

Apróság ez, de elgondolkodtatott, főleg az inspiráció súlyáról és a negatív helyzetek pozitív szerepéről.

Szabó Zoltán – Szeged

EGYEDÜL – ŐÉRTE

Tizenkét év házasság után feleségem közölte velem, hogy valaki másba szerelmes és el akar válni, mivel vele képzeli el az életét a továbbiakban, nem pedig velem. Két gyermeknek adtunk életet, de időközben fokozatosan elhidegültünk egymástól, annyira, hogy végül a feleségem döntése megmásíthatatlanná vált.

Megpróbáltam mindent megtenni, hogy új alapokon újrakezdjünk. Nagyon sokan imádkoztak értünk, hogy rendbe jöjjön a kapcsolatunk, de végül győzött a szabad akarat. Most már fél éve, hogy külön lakom családomtól, és nem könnyű, de a rengeteg értünk mondott ima nem hullt rossz földre; elindított az igaz Istenhez vezető úton! Gyermek-

keimmel nagyon jó a kapcsolatom, tudom, hogy felelős vagyok értük, és hiszem, hogy Isten nem véletlenül bízta rám is őket...

A válasz után sokan azt mondják, hogy újra meg kell házasodni, hiszen az ember társas lény... Váratlanul tisztán láttam magam előtt: nincs más dolgom, mint feltenni az életemet arra, hogy teljesen megéljem az Evangéliumot! ...

Szentségi házasságot kötöttünk, amit nem szeretnék érvényteleníteni, mert én akkor tényleg úgy gondoltam, hogy egy életre szól, és mindenféle nehézség ellenére is a feleségem mellett maradok. Meggyőződésem szerint úgy kell élnem, hogy mindig kész legyek visszafogadni őt! [...]

Elkezdtem minden nap imádkozni a rózsafüzért..., és sokmindent felajánlottam a körülöttem levő emberekért, olyan párokért, akik nehézségekkel küzdenek!

Ebben a helyzetben csak az a vágyam, hogy Istennek adjam életemet. Nem számítanak már az anyagi javak, mert mindennek csak használói vagyunk itt a Földön. Úgy vélem, az életem nem zsákutca, mert kamatoztatni szeretném azokat a talentumokat, melyeket Isten-től kaptam.

B. J. – Budapest

Olvasónk levelét, bár jóval rövidebb terjedelemben, mégis örömmel közöltük, szándéka szerint, „hátha segít a hasonló helyzetben lévő embereknek”. Mint írja, rengetegen imádkoztak értük, s ezzel a tanúságtétellel szeretné tudatni mindenkiel, „hogy az imák Istennél meghallgatásra találnak, és egy ima semvész el”.

Egy ilyen rendkívül kényes helyzetben nehéz megérteni a jövőt. Való igaz, az életszentség útján csak azok járhatnak, akik „program nélkül” állnak Isten elé.

A tönkrement házasságot, mint írja, általában „az élet csödjének élük meg”, ugyanakkor az élet egészét nézve mindaz, ami

velünk történik, valamiképpen a fejlődésünket szolgálja, ezért is tekinthetjük úgy ezt a fájdalmas történetet, mint amiben még növekedni, érlelődni kell. Szerencsére Valaki már értelmet adott a csődnek: Jézus a kereszten, elhagyottságában. Általa van kiút minden bukásból.

Az imádság nagyon fontos, de éppen olyan fontos a tevékeny szeretet is, mely bekapcsol egy közösség áramkörébe, ahol annak életerejé lehet a megtartó erő aztán a későbbiek folyamán.

A szerk.

AZ ADÁS KULTÚRÁJÁT MINDENKINEK

Az elmúlt hónapokban nagyon erősen éreztem a lelkiesség megtartó erejét. Erőforrás a bajban, a személyes vagy a környezeti fájdalmak elviselésében, a megélt tapasztalatok átadásában, az Isten-élmény továbbadásában.

Nyáron, Egerben a máriapolin hallottam egyik tanúságtévőtől a szenvedés keresztény elfogadásáról. Így, amikor magam kerültem nehéz helyzetbe az egészségemmel, ebből a gondolatból merítettem erőt, és nemcsak elfogadni sikerült a fájdalmat, de hála is volt a szívemben.

Ez az Isten-élmény készítetett arra, hogy megírjam egyik személyes tapasztalatomat.

Több éve tartunk már jótékonyasági vásárokat Kárpátalja megsegítésére. Kezdetben éreztem, mennyire nehéz átadni azt a lelki tartalmat az embereknek, segítőknek és vevőknek egyaránt, amit nekem az egység lelkiisége adott. De a titok: semmit nem elzárni, csak adni... Ám néha szerető szavakkal el kell mondani, mi is az adás kultúrája, például nem magunknak választunk elsőként, nem tartjuk meg a teljes készletet, figyelünk a másokra, és így tovább.

A visszajelzés nem maradt el, mert változnak azok is, akik nem állnak közel az egyházhoz, mégis megérik a szeretet légkörében az ajándékozás lényegét ők is.

Tulipán Zsuzsa – Budapest

EVANGÉLIUM A MINDENNAPOKBAN

AHOL ELTŰNNEK A KÜLÖNBSÉGEK

Kislányom szeret énekelni. Városunkban lakik egy fiatalasszony, akihez eljár, és aki segít neki megtanulni a kiválasztott dalokat, javítja énektechnikáját. Időnként bemutatják tudásukat városi ünnepeken, idősothonokban, közösségi alkalmakon. A fiatal hölgy az evangélikus gyülekezet tagja.

Egyik nap kislányom azzal a hírrel jött haza, hogy az evangélikus templomban lesz egy alkalom, ahol egy új dallal akarnak fellépni, amit rögtön el is énekelt. Ákos egy számomra eddig nem ismert száma volt. Megdöbbenem. A dal idegen volt, úgy éreztem nem illik sem a kislányom személyiségéhez, sem a hangjához, sem az alkalomhoz. Elkísértem a legközelebbi próbára, s a beszélgetés elején rögtön közöltem is észrevételemet. A fiatalasszony elmondta, hogy új lelkészük van. Nehéz a váltás, de ezen az alkalmon szeretnék egy kicsit felrázni a gyülekezetet. Szeretnék segíteni az új pásztnak, ha mással nem, hát a dalokkal. Bízottam, hallgassam meg. Áthangszerelték, gitárkíséréssel és többen fogják énekelni. Elcsendesedtem és eszembe jutott a novemberi életige. Egyetlen isteni törvényt kaptunk, a szeretet parancsát, mely tartalmaz mindent. S megkérdeztem magamtól:

Cselekedetemet, kritikámat átjárta-e a szeretet? Könnyű kívülről okoskodni, tanácsokat adni, ítélni. De ő az, aki belül van és ismeri a gyülekezetét, a lehetőségeit, a korlátait. A szeretet azt kéri, hogy egyszerűen csak álljak mellé.

Az evangelizációs alkalomra kisfiammal elkísértük az énekes lányokat. Egy vendég lelkész a közösségről beszélt, a közösség erejéről, s a reményről, melyet a krisztusi gyülekezet hordoz. Szívem felujjongott, hiszen ezt éljük, ezt akarjuk. Isten ugyanarra hív bennünket, csak más szavakkal fogalmazzuk meg. S aztán felcsendült a dal – a remény dala. A templomban megállt a levegő.

S a folytatás:

Az evangélikus gyülekezet karácsonyi ünnepén is énekeltek a lányok. Már fenntartás nélkül fogadtam a műsort. A templomban a lelkész kedves mosollyal fogadott, s bátorító

szavakkal dicsérte, bízta az éneklésre készülöket. Mikor a lányok kerültek sorra, a fiatalasszony rám bízta fél éves kislányát, akit végig a karomban dajkáltam. Két óras volt az ünnep, liturgiával, imádsággal, énekekkel, de nem éreztem az idő múlását. Az ünnep után a fiatalasszonnyal igen mély beszélgetésre került sor, majd a végén csendesen ezt mondta: Olyan jó érezni, hogy Krisztusban ennyire egyek vagyunk. Ott ültünk mindannyian a „betlehemi barlangban”, Jézus jelenlétében.

A januári életigét elolvasva, eszembe jutott ez az alkalom. Az imádság számomra Isten jelenléte. Ha lelkünk Istenbe merül ebben a jelenlétben, akkor eltűnik minden más. Eltűnik minden különbség, eltűnik minden előítélet. A lelkek eggyé válnak, mert nem marad más, mint a végtelen Szeretet.

Bekéné Búzás Edit - Gyömrő

Illusztráció: Sándor Balázs

.....
Amit továbbadunk egymásnak mindabból, amit az evangélium hatására megélünk, az továbbfejlődik és kiteljesedik bennünk; amit megtartunk magunknak, az viszont elhal.
.....

ÉLŐ EVANGÉLIUM

Jézust tömeg vette körül, ezért fölment egy hegyre, és onnan mondta el híres beszédét, melynek már első szavai is rámutatnak arra az újdonságra, amit el akart hozni közénk: „Boldogok a lélekben szegények, boldogok a szelídek...”

Jézus az élet, a fény, a remény szavaival fordul tanítványaihoz, hogy megvilágosítsa őket,

„Aki megtartja és tanítja [ezeket a parancsokat], az nagy lesz a mennyek országában.” (Mt 5,19)

hogyan új ízt és értelmet nyerjen az életük.

Jézus mély mondanivalót rejtő beszéde megváltoztatta és megújította a tanítványokat, ezért meghívta őket, hogy adják át másoknak is a kapott és életté váltott tanítást.

„Aki megtartja és tanítja [ezeket a parancsokat], az nagy lesz a mennyek országában.”

Társadalmunknak ma különösen is szüksége van arra, hogy megismerje az evangélium ígét, és engedjen azok

átalakító erejének. Hagynunk kell, hogy Jézus ma is ezt ismétlje: ne gerjedjete haragra testvéreitekkel szemben; bocsássatok meg, és akkor nektek is megbocsátanak; mondjatek igazat, úgy, hogy ne kelljen esküdnötök; szeressétek ellenségeiteket; vegyétek észre, hogy egyetlen Atyátok van, és mind testvérek vagytok; tegyétek meg testvéreiteknek mindazt, amit szeretnétek, hogy ők is megtegyenek nektek. Ez a mondanivalója a „hegyi beszéd” gondolatainak. Ha ezt megélnénk, elég lenne ahhoz, hogy a világ megváltozzon.

Jézus minket is arra hív, hogy hirdessük evangéliumát, de mielőtt „tanítanánk”, azt kéri, hogy „tartsuk is meg” szavait. Ahhoz, hogy hitelesek legyünk, az evangélium „szakértőivé” kell válnunk, „élő evangélium-má”. Csak így tehetünk tanúságot róla az életünkkel, és taníthatjuk szavainkkal.

„Aki megtartja és tanítja [ezeket a parancsokat], az nagy lesz a mennyek országában.”

Hogyan élhetjük legjobban ezt az ígét?

Hagyjuk, hogy Jézus tanítson meg erre minket! Hívjuk Őt magunkba és magunk közé kölcsönös szeretetünkkel! Így Ő sugallhatja majd, hogy milyen szavakkal közeledjünk az emberekhez. Ő mutatja meg az utat, és Ő tárja ki a kaput, hogy

testvéreink szívéig juthassunk, és tanúságot tegyünk Róla mindenütt, a legnehezebb körülményekben, a legkuszább helyzetekben is. Így azt fogjuk látni, hogy a világ – a világnak az a része, ahol élünk – átalakul, összhangra, megértésre, békére talál.

Az a fontos, hogy kölcsönös szeretetünk által élön tartsuk magunk között az Ő jelenlétét, és készségesen hallgassunk hangjára, lelkiismeretünk hangjára, mely mindig megszólal, ha el tudjuk hallgattatni a többi hangot.

Ő meg fogja tanítani, hogy hogyan „tartsuk meg” örömteli, alkotó és kezdeményező módon a legkisebb előírást is, amivel tökéletesre finomíthatjuk egység-életünket. Így rólunk is elmondhatják majd, mint az első keresztényekről: „Nézd, hogyan szeretik egymást, mennyire készek meghalni egymásért!”¹ A szeretetben megújuló kapcsolatainkból pedig láthatóvá válik, hogy az evangélium új társadalmat tud teremteni.

Nem tarthatjuk meg magunknak a kapott ajándékot. Ránk is érvényesek Pál szavai: „Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!”² Ha hagyjuk, hogy a belső hang vezessen bennünket, akkor mindig fogunk új lehetőséget találni arra, hogy továbbadjuk az evangéliumot szóban, írásban vagy beszélgetésekben, hogy

¹ Tertullianus: *Apologeticum*, 39, 7.

² Vö. 1Kor 9,16.

az evangélium ragyoghasson bennünk és otthonunkban, városunkban, országunkban. Így új élet virágozik majd a szívünkben, egyre nagyobb örömetölt el, és egyre fénylőbben ragyog majd a Feltámadott jelenléte... Ő pedig „nagyak” tekint majd minket a mennyek országában.

Nagyszerűen igazolja ezt *Ginetta Calliari* élete. Ő 1959-ben érkezett Brazíliába a Fokoláre első kis csoportjával. Az országban lévő súlyos egyenlőtlenségekkel való rideg szembesülés szinte sokkoló hatással volt rá. Elhatározta, hogy Jézus igéi szerint kölcsönös szeretetben akar élni. „Ő majd utat nyit nekünk” – mondogatta. Az elmúlt évek alatt közreműködésével olyan közösség született és erősödött meg, amelyhez ma több százezren tartoznak: a legkülönbözőbb társadalmi rétegekhez és különböző korosztályokhoz tartozó emberek, nyomornegyedekben lakók és jómódúak, akik a szegényebbek szolgálatába álltak. Így olyan szociális művek létesültek, amelyek több városban is megváltoztatták a nyomornegyedek arcát. Egy kicsiny, egységes „nép” jött létre, mely azóta is azt bizonyítja, hogy az evangélium igaz. Ezt a „hozományt” vitte magával *Ginetta*, amikor átment az Égbe.

Chiara Lubich

Papp Gábor

Alapgondolatok

- Ahhoz, hogy hitelesen hirdessük, először nekünk magunknak kell „élő evangéliummá” válnunk.
- Adjunk teret Jézusnak közöttünk a kölcsönös szeretet által.
- Hallgassunk a lelkiismeret hangjára: általa tanuljuk meg, miként adhatjuk tovább az evangéliumot.

Összefüggések

E hónap gondolatát az úgynevezett „Hegyi beszédben” találjuk. Ez az első az öt nagy beszéd közül, melyekben Máté összefoglalja Jézus tanítását. Nem annyira prédikációról van szó – ahogy a többiben sem –, inkább egyfajta katekizmusról, mely összefoglalja a kereszténység alapszabályait. Máté ugyanazt a hagyományt dolgozza fel, melyre Lukács is utal (Lk 6,20ff). Ezt azonban kiegészíti Jézus különböző hagyományokban megőrzött tanításával. Szándéka nyilvánvaló: azt szeretné, hogy Jézus szavain keresztül az ember újra magára találjon, fel tudja ismerni Isten akaratát, és a másik ember felé teljesíteni azt. Így növekszik az igazságosság, Isten igazsága.

Az ige hatásai

Isten igéje sokféleképpen hat azokra, akik a szerint élnek. Aki találkozik sokféleképpen hat azokra, akik a szerint élnek. Aki találkozik olyan csoportokkal, ahol megfelelően élük az igét – az egyének és az egész közösség is –, elsőként az a benyomása támad, hogy ott életet talál: a boldog, figyelmes tekintetekben, az emberek tetteiben, segítőkészségében, belső és külső frissességében, mely az igéből fakad. Mert az ige: élet.

TÁRSADALMI KÉRDÉSEKRŐL

Antonio Maria Baggio

A közelmúltban jelent meg az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa gondozásában *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, amely hatékony segítséget nyújt a keresztények képzéséhez és a világban végzett munkájukhoz. A kézikönyv összegzi mindazt az ismeretanyagot, amire az Egyház sokak áldozata árán tett szert... A bevezetőben ezt olvashatjuk: „A társadalmi valóságot az evangélium erejével átalakítani, amelyről a Jézus Krisztushoz hű nők és férfiak tesznek tanúságot, mindig próbatétel volt, és az ma is, a keresztény időszámítás harmadik évezredének kezdetén.” A dokumentum a világiaknak „napi küldetésük beteljesítésében” akar segíteni.

Erkölcset, lelkiismeretet formáló társadalmi tanítás a globalizáció korában.

A kézikönyv magyar kiadása a Szent István Társulat gondozásában jelent meg. Az eredeti művet olasz és angol nyelven 2004-ben a Vatikáni Kiadó jelentette meg.

Az üdvösség ugyanis a Kompendium szerint „abban az új életben teljesedik ki, amely a halál után vár az igazakra”, ám kiterjed a teremtett világ minden valóságára, mert „egyetemes és teljes”. Társadalmi tanításával az egyház az „igazsággal” szeretne válaszolni a létezés alapvető kérdésére, mely az emberi bölcsességet megtestesítő civilizációkat és kultúrákat foglalkoztatja. Segíteni akar, hogy az ember teljes mélységében megértse önmagát: ki is valójában? Megkapó, ahogy rögtön az első oldalakon találkozunk a filozófiai keresés kulcskérdésének számító figyelmeztetéssel, amit Delphoi templomának bejárata felett a falba véstek: „Ismerd meg önmagad!”

Mi szüksége van az egyháznak a filozófiára, kérdezhetné valaki. Talán a kinyilatkoztatáson keresztül nincs birtokában minden emberre vonatkozó igazságnak? A könyv bevezetőjében Sodano bíboros ad erre magyarázatot: a katolikus társadalmi tanítás alapelvei, amelyeket az egyház evangéliumból fakadó hitében megerősít és elmélyít, „a természetjogon alapulnak”. Ez „bele van írva minden egyes ember lelkiismeretébe”, ezért a társadalmi

tanítás – a Kompendium pedig kiváltképpen – nem a keresztényekhez szól csupán, hanem a más vallások híveihez és minden jóakarátú emberhez is. Amit javasol, az egy „átfogó és szolidáris humanizmus, amely alkalmas arra, hogy olyan új társadalmi, gazdasági és politikai rendet eredményezzen, amely minden emberi személy méltóságára és szabadságára épül, és amelynek békében, igazságosságban és szolidaritásban kell megvalósulnia.”

A Kompendium kifejti az egyház küldetését a világban és összefoglalja etikáját a szexualitás, a család, a gazdaság és munka, a belföldi és nemzetközi politika terén. Az új jogok, a környezetvédelem, a demokrácia és a béke időszerű kérdései szintén helyet kapnak. Figyelmet szentel az emberek lelkiismeretét újabban foglalkoztató kihívásoknak, a nemzetközi terrorizmus és a „megelőző háború” kérdésének is.

Olvassuk és tanulmányozzuk ezt a könyvet! Ott a helye otthonainkban a Szentírás mellett. A Biblia az ige, a Kompendium pedig a megélt és életre váltandó ige könyve. Miközben az ember olvassa, az a benyomása, hogy az étellel kerül kapcsolatba. A hitünket rendszerező élő gondolatokkal, és az értelmet megvilágosító élő hittel! ■

ÚJÍTSÁTOK MEG A VILÁGOT...

Sokan vannak, akik szeretnék megújítani a világot, és azt is tudják, hogyan kell. Nekünk is erre kell törekednünk. Megújítani a világot azt jelenti, hogy apránként haladunk, mert egyszerűen nem lehet. Jézus néha csak egyetlen embernek beszélt, mint például a samáriai asszonynak, de amit neki mondott, az mindenkinek a javára vált. Tehát nem vesztegetjük az időt hiába, ha csak azért élünk, hogy meggyógyítsuk a világ egyetlen szeletét is.

Sokan vannak, akik úgy érzik, hogy a házasság a hivatásuk, de nem az a házasság, amit ma a világ eléjük tár, amelybe egy-két év után belefáradnak, aztán otthagyják egymást és elválnak. Milyennek kell lennie a jó házasságnak?

Olyannak, amilyennek Isten gondolta el, aki annyi gazdagságot rejtett el a teremtésben, s aki a férfi és a női szívbe elültette a szeretmet, hogy az emberiség éljen és sokasodjon. A kölcsönös szerelem, ha szép és tiszta, olyan erővel rendelkezik, ami képessé teszi a fiatalokat, hogy elhagyják családjukat és összekössék az életüket. A házasságban, a családban – ahogy azt Isten elképzelte, és amilyennek mi is látjuk –, ennek a szeretetnek soha nem szabad elmúlnia. Más íze lesz, más jellege, de meg kell maradnia. Azonban, hogy ez a szeretet szép maradjon, és ne múljon el, meg kell metszeni. Minden, amit

megmetszenek, újra kizöldül, új gyümölcsöt hoz, amit nem, az visszafejlődik, előregszik. A szeretmet folyamatosan meg kell tisztítani az önzéstől, a telhetetlenségtől, az öncélúságtól. Egyedül így születhetnek olyan családok, melyek képesek Isten ajándékaiként fogadni a gyermekeket, sőt képesek elhagyni földjüket, munkájukat, hogy elköltözzenek akár a világ másik felére, és elvigyék az evangéliumot. Az őskeresztény közösségekben voltak ilyen családok. Igino Giordani¹, aki jól ismerte az egyház történetét, hangsúlyozta, hogy abban a korban a házásokra úgy tekintettek, mint a szerzetesekre, a cölibátust kivéve. Aztán idővel megváltozott a helyzet. És valóban, szinte nincsenek is házasságok, csak szerzetesek és papok... Pedig a házások, ha életükben Istent teszik az első helyre, és a házasság szentségét a maga teljességében élik, ők is szentté válhatnak.

Tehát olyan családot kell alapítani, mely fényével más családokat is segít egygyé lenni, és befogadja a gyermekeket, nemcsak a sajátjait, hanem az elhagyottakat is. Ez egyik módja annak, hogy megújítsuk a világot.

Ma, amikor a kommunikációs eszközöknek is köszönhetően esély van arra, hogy minden az egység felé haladjon, a családnak is közösségi lelkeségre van szüksége, mely hangsúlyozza, hogy a testvér-

rel együtt jutunk el Istenhez; hogy együtt válhatunk szentté. Sokat segít ebben egy olyan lelkeség, mely a család minden egyes tagját arra indítja, hogy Istenből, a szeretet forrásából mérítsen, s felfedezze a testvérben – a férjben, a feleségben, a gyerekekben, minden felebarátban – az Istenhez vezető utat.

Ha a család elsajátítja az egység lelkeségét, mely közösségi lelkeség, nemcsak bensőleg újul meg, hanem tanúságot tesz azok előtt, akik hiába keresik a boldogságot az önérvényesítést hangoztató fogyasztói társadalom üres ígéreteiben. Igen, mert az a család, ahol a szeretet kölcsönös, ahol a nehézségekben át tudják ölelni a keresztet, megtapasztalva, hogy a szeretet újjá tud születni, ahol a gyerekek harmonikus légkörben nőnek fel, s amely nyitott az emberiség szükségleteire, vonzerőt jelent a környező világ számára.

Ezért reménykedhetünk egy jobb társadalom megszületésében.

Chiara Lubich

Chiara Lubich:
*Abol az élet lángja
fellobban,
Új Város,
Budapest, 1999.*

¹ Igino Giordani (1894-1980), olasz író, politikus, parlamenti képviselő és családapa volt. 1948-ban ismerte meg Chiara Lubichot és első társait. Határozottan elkötelezte magát az akkoriban még születőben levő Fokoláre Mozgalomban.

A BÉKÉRŐL KAPTA NEVÉT

Sosem tapasztalt békét érzek. A táj rendkívüli szépségétől függetlenül van itt valami, amit nehéz szavakba foglalni – mondta egy látogató a Fokoláre Mozgalom Fülöp-szigeteken levő településén. Hogy mi vonzza ide a keresztényeket és a keleti vallások híveit egyaránt? Chiara Lubich 1982-es látogatásában kell keresnünk a választ.

Vizsolyi László

Fent:

A Taal vulkán látképe a városkából.

Lent:

Vallásközi találkozó a Máriapoli Központban, 2007-ben.

Az elkápráztató szépségű kilátás Tagaytay dombjairól Chiarának eszébe juttatta egy régi álmát. Talán nem is tudta, mennyire egybecsengett ez II. János Pál pápa gondolatával, aki a katolikus Fülöp-szigetektől azt kérte, hogy tegyen tanúságot Krisztusról az ázsiai kontinens előtt. Chiara, akit megérintett a helyi emberek lelki nagysága, arra gondolt, hogy Tagaytayból a karizma fénye egész Ázsiát bevilágíthatná. Egyszer majd itt jöhet létre a mozgalom városkája, ahol

éjjel-nappal igyekeznek az evangéliumot életre váltani. Egy kis településen keresztül bemutatnák, milyen lenne a világ, ha az emberek egységben élnének egymással. Alig hangzottak el ezek a gondolatok, máris jelentkezett egy üzletember, aki alkalmas földterületet ajánlott fel a megvalósításra.

A mozgalom első találkozására 1966-ban került sor Tagaytayban. Már akkor azért imádkoztak, hogy itt legyen a közösség központja. Chiara 1982-es látogatásával egy időben a Fülöp-szigetek püspöki kara azt kérte, hogy a mozgalom itt létesítsen „iskolát” az ázsiai katolikus papok számára.

Ma több mint kétszáz lakosa van a kis településnek: tizennégy nemzethez tartozó fiatalok, családok, papok, szerzetesek, munkások közössége. Hosszabb-rövidebb időt töltenek el ezeken a dombokon, hogy gyakorlatra tegyenek szert az egység lelkeségében.

A Manilatól hatvan kilométerre fekvő Béke Máriapoli

három különálló egysége szervesen illeszkedik a tájba. Az *Angelelláról* elnevezett területen találjuk a keleti vallások iskoláját, a fokolarinák, a fiatalok és a szerzetesnők házaikat. Bölcsőde van a szociális szolgáltató központban, ahol a gyerekek szülei társadalmi és keresztény képzésben részesülnek. A háromszáz fős kongresszusi terem közelében bevásárlóközpont működik. Itt árusítják a városka üzemeiből kikerülő termékeket.

A domboldali területet egy olasz fokolarinóról, *Cengiáról* nevezték el, aki az ötvenes években megjárta Csehszlovákia börtönét, később pedig itt élt és dolgozott. Hosszú évekig ő volt a városka egyik felelőse. Ezen kívül papok és szeminaristák is élnek itt. A szociális szolgáltató központban fogorvosi rendelő működik. Hatvan helyi lakosnak biztosít munkát az asztalosműhely.

A városka harmadik egysége, az első itteni házaspár fokolarinóról, *Moýról* kapta nevét. Itt élnek a családok,

és itt találjuk a városka legnagyobb találkozóhelyét, a *Wim* termet. Wim holland fokolarinó volt, aki évekig élt különböző fokolárokban Manilában és Cebuban és ötven évesen halt meg.

Sokak odaadó munkájának eredményeként Ázsia országai és a Fülöp-szigetek számára Tagaytay a párbeszéd hiteles központja. Az évek folyamán gyümölcsöző kapcsolatok szövődtek a különböző vallások képviselőivel. A japán Risso-Koszej-kajhoz tartozó buddhista közösség minden évben eljön, hogy találkozzon a Fokoláre Mozgalom tagjaival.

A Fülöp-szigetek déli részén élő muzulmánok, akiket aggodalommal tölt el a politikai helyzet, az itt tapasztaltakból reményt merítenek. A látogatók mondták:

– Azért jövök ide, mert valódi egységet és kölcsönös szeretetet találok. Ez az út vezet el a békéhez és a nyugalomhoz, amire nagy szükség van országunkban.

– Bennem kezdődik a változás, a kapcsolataim változnak meg a többiekkel. Ha hazamegyek, meg kell osztanom ezt a csodálatos tapasztalatot másokkal is.

– Látni annyi, mint hinni. És én valóban megtapasztaltam, láttam egy közösséget, mely békében él, láttam a kölcsönös szeretetet a muzulmánok és keresztények között, és imádkozom, hogy Chiara asszony sokáig éljen, hogy ideálját az egész emberiségnek továbbadhassa.

– Sose láttunk még ilyen helyet, ahol a különböző vallású emberek kölcsönösen szeretik egymást, ahol valóban megértene, és tiszteletben tartanak téged, bárki is légy.

Ami a keleti vallások iskoláját illeti, ez a mozgalom tagjainak képzésére szolgál. 1983-ban kezdte meg működését az azóta nyugdíjba vonult *Da Costa* makaoi püspök elnökletével. Az iskolát kínai származású tanára, *Lo Kin Sang* (keresztnevének *Stephen*) így mutatja be: „Eddig több mint nyolcvan kurzust tartottunk a buddhizmusról, a taoizmusról, az iszlámról, a sámánizmusról és a konfucianizmusról. Ezeknek a valóságoknak legfontosabb tanait ismertetjük, kiemelve a kereszténységgel rokon vagy az attól leginkább eltérő vonásaikat. A különböző vallások hívei közötti tapasztalatcsere igen fontos. A három vagy négy éves kurzusokat videóra rögzítjük, így azokat később nemcsak a Fülöp-szigetek különböző központjaiban, de Koreában, Kínában, Thaiföldön és Japánba is megismételhetik. Ez az iskola teljesen újszerű, én eddig sehol másutt nem találkoztam hasonlóval. Az *élet dialógusa* jellemzi, ahol az elő-

adások nyelvezete nem követel felsőfokú végzettséget. Ezért fiatalok és idősek egyaránt, komolyabb iskolázottság nélkül is látogathatják. Az egység karizmája, melyet a képzés során alkalmazunk, segít, hogy a kereszténységen kívül – sok minden egyéb mellett – óriási lelki gazdagságot is felfedezzenek. Ugyanakkor még világosabbá válik számomra, hogy a különböző kultúrák legnemesebb etikai elvei és tanításai Jézus fényében új értéket nyernek. Való igaz, amit Szent Pál mond, hogy Krisztusban minden megújul.” ■

Fent:

A településen két szociális központ működik, a *Pag-asa* és a *Bukas Palad*, melyek a környéken élő szegény családoknak nyújtanak segítséget.

Lent:

Minden évben tartanak itt máriapolit, ahová a világ különböző részéből érkeznek fiatalok, családok és más látogatók.

New City (4)

SZERETVE REMÉLNI

Újévi beszélgetés Erdő Péter bíboros, prímás esztergom-budapesti érsekkel.

Erhardt Ágoston

Kereszténység, Európa, Biblia, nehézség, remény és szeretet. Ezek azok a gondolatok, amelyek nem kerülhetők ki akkor, amikor valakinek sikerül hazánk főpásztorával hosszabban beszélgetni...

Bíboros Úr, Ön az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke. Európa keresztényeire milyen kihívások várnak ebben az évben?

Az európai kereszténységnek nagyon sok kihívással kell szembenéznie, így volt ez a múltban is. Az egyház nem elszigetelt rezervátumban él, hanem a világban, és ami a világ gondja, problémája, azt mi is érezzük. Nekünk azonban a hitünk alapján erre sajátos választ is kell adnunk. Amikor Európa előregedéséről vagy egyes országok elnéptelenedéséről hallunk – és ezeket a problémákat hazánkban is tapasztaljuk –, akkor ezeket az aggodalmakat osztja az egyház is.

Nagyon fontos kérdés továbbá, hogy a társadalom alapvető intézményei hogyan alakulnak. Gondolok itt elsősorban a családra, házasságra, az emberi élet tiszteletére. Ez utóbbi is olyan pont, ahol a nagyszebeni ökumenikus találkozó zárónyilatkozatában kénytelenek voltunk

lábjegyzetbe folyamodni. Hiszen sokan sokféleképpen értelmezik az emberi élet tiszteletét. Az együttgondolkodás folyamán ortodox testvéreinktől sok levelet kaptunk, amelyben biztatták a katolikus tagokat, hogy ragaszkodjunk ahhoz a formulához, amely a fogantatástól a természetes halálig védi és tiszteli az emberi életet. Fontos, hogy keresztény hitünk alapján ezekről a kérdésekről is gondolkodjunk. Persze a *bioetika* problémái itt aztán kezdenek egyre inkább

kell vonni a gondolkodásba, akik egy-egy szakkérdésben a tényállást megvilágítják, mert nem elég az erkölcsi elveket látni, hanem adott esetben azt az elvet alkalmazni is kell. Amikor például bemutattuk magyarul is *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiumát*, nagy örömmel tettük, mert olyan művet vehetünk a kezünkbe, ami legyőzi ezt a távolságot. Egymáshoz közelíti a jelenleg nagyon ravasz és részletekbe menő tudományos megközelítéssel vizsgált valóságot és a keresztény erkölcsi elveket. Közös nyelvezetet keres, de még mindig az elvek síkján, mert az egyház erkölcsi tanítása mindig elvi tanítás. A megfogalmazás módja hozza közelebb ezeket az elveket a mindennapi gyakorlathoz, hiszen a gyakorlatban kell az embernek döntenie, mert a mindennapos emberi cselekedet erkölcsi döntést is tartalmaz. Ehhez a döntéshez kíván az egyház segítséget adni a kompendiummal, de tudatában van annak, hogy a döntés személyes felelősségét nem veheti le senkinek a válláról.

A 2008-as év a Biblia éve hazánkban. Miért éppen ez ennek az évnek a vezérfonala?

☞ A Biblia évének meghirdetése protestáns testvéreinktől indult. A Bibliára való különleges figyelem ebben az évben egy ettől független katolikus eseménnyel is összekap-

előtérbe kerülni. Vagyis nekünk természettudományos ismeretekkel is rendelkezniük kell, olyan szakembereket is be

csolódik. XVI. Benedek pápa ugyanis Szent Pál évét hirdeti meg a 2008-2009-es esztendőre. Mégpedig azért, mert ez az év az apostol feltételezett születési időpontjának kétezredik évfordulója. Szent Pál, mint tudjuk, a Bibliának nemcsak szereplője, hanem sok újszövetségi könyv szerzője is. Személyisége, apostoli tevékenysége, teológiája mind a mai napig meghatározza keresztény hitünk alapjait. Szent Pál személye és a Biblia éve a mi számunkra most szorosán összekapcsolódik.

Egyébként Önnek a Biblia melyik része a legkedvesebb?

Sok kedvenc részem van, csak egyet emelnék ki, mert gimnazista koromban és később is ez volt a reggeli imádságom: a *Szeretet-himnusz*. Ebben a keresztény ember egész alapmagatartása benne rejlik. Benne rejlik az útmutatás az élet gondjai között, és benne rejlik a végső boldogság távlata is. Azt mondja, hogy töredékes a tudásunk, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik. Amikor majd elmúlik ez a világ, eljön a beteljesedés, akkor ami töredékes, az véget ér. És akkor megmarad ez a három: a hit, a remény és a szeretet. Ezek közül a legnagyobb a szeretet. Azt hiszem, ezt mindenkinek, akinek nyitott a szíve – akár esztétikai, akár emberi szempontból – a szívébe kell zárnia.

Szociális szempontból ez az év különösen nehéznek ígérkezik. Milyen új lehetőségek, kiutak kínálóznak a problémák enyhítésére?

Sajnos a lakosságnak nemcsak a jövedelme szerény, de vagyona sincs. Viszonylag kevés az olyan ember, akinek szá-

mottevő tulajdona volna, vagy termelőeszközei lennének, olyan tőkéje lenne, amiből nagy emberbaráti vállalkozásokat vagy karitatív akciókat tudna megvalósítani. Ez is terheli, jellemzi a mi sajátos helyzetünket. Nekünk, keresztényeknek egy tartalékunk van: az, ami a szívünkben rejlik. Vagyis hogy radikálisan, önzetlen és ingyenes segítséggel próbálunk azok mellé állni személyesen, akik erre rászorulnak. Ehhez fel kell gerjesztenünk magunkban ezt az erőtartalmat. Ezek a végső energiáink, ezeket kell magunkban felszabadítani, és meggyőződésem, hogy ezt a hit alapján, a hit nevében képesek vagyunk megtenni. Különösen vonatkozik ez a gyerekvállalásra és a családok segítésére. A konkrét, személyes segítséget tehát ötvözni kell a radikalitással.

Mit üzenne, javasolna nekünk, 2008-ban mire helyezünk nagyobb hangsúlyt, miben változzunk?

Városmisszióink jelmondata volt, hogy „*Reményt és jövőt adok nektek*”. A keresztény ember mindig is a remény embere, mert a hitünk erre kötelez bennünket, a hitünk megalapozza a reményt. Szent Péter levelével szólva mindig készen kell állnunk arra, hogy reménységünk okáról számot adjunk az

emberek előtt. Tehát meg kell újulnunk a reményben, és ez a remény több mint a GDP növekedése. Mi sokkal nagyobb dologban bízunk. Reménykedünk az üdvösségben, és abban, hogy Isten, a történelem Ura kíséri az emberiség történetét. Kíséri a mi személyes sorsunkat is. Nem vagyunk egyedül ebben a világban; Isten képes arra, hogy a legkilátástalanabbnak tűnő helyzetekben is valami egészen új megoldást kínáljon. Az Ő megoldásainak a gazdagsága felülmúlja a mi képzeletünket. Tehát bizalom és remény, amiben meg kell újulnunk – ez segít bennünket abban, hogy radikálisak tudjunk lenni a szeretetben. ■

Bartholomäus Sándor

A HARMADIK ÉVEZRED KIHÍVÁSA

Az egymást kiegészítő valós és internetes világ.

Romhányi László

A minket körülvevő világ természeti kincsei végesek. Küzdelem folyik a Föld mélyén rejlő olajért, gázért, egyes területeken már az ivóvízért is. Mindennek ára van. A termelésre jellemző a kevés előállító és a sok fogyasztó. Ezzel szemben az internetes világ törvényszerűségei mások. A világhálón keresztül összekapcsolt számítógépek világában megtalálható nagyon sok képi, hangzó és írott információ, valamint bőséges kapcsolati lehetőség. Itt bárki lehet nemcsak fogyasztó, hanem előállító, szolgáltató is. Amíg kezdetben csak keressük a számunkra szükséges tartalmakat, amint a „művünk” lassan túlnő az egy ember által kezelhető méreteken, akkor már fel kell töltsük a produktumokat az

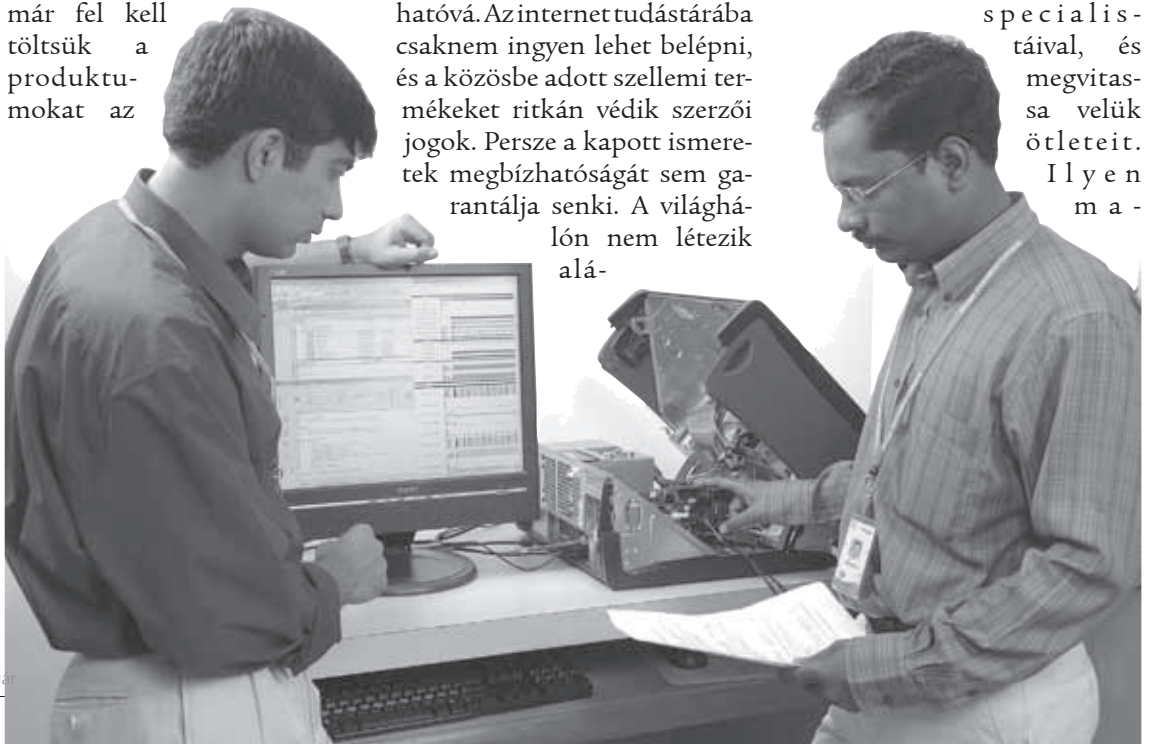
internetre, hogy mások is hozzá tudjanak szólni és bekapcsolódva a munkába, ki tudják egészíteni. Erre talán a legszemléletesebb példa a *Wikipédia* nevű „szabad” lexikon, amit minden regisztrált felhasználó szerkeszthet, korra, nemre, előképzettségre, tudományos fokozatra való tekintet nélkül.

A számítógépek világát nevezik *látszólagosnak* (virtuálisnak) a való világhoz képest, pedig akár a könyvtárak, művészeti kiállítások hagyományos világát is nyugodtan mondhatnánk látszólagosnak, mivel a könyvek által leírt, a képzőművészek által megformázott alkotás is csak tükrözi a valóságot, de nem teszi kézzel foghatóvá. Az internet tudástárába csaknem ingyen lehet belépni, és a közösbe adott szellemi termékeket ritkán védik szerzői jogok. Persze a kapott ismeretek megbízhatóságát sem garantálja senki. A világhálón nem létezik alá-

főle rendeltség, a kapcsolatok horizontális szinten, „önmaguktól” szerveződnek. A felhasználók egymás közötti önkéntes kapcsolatban hozták létre a közös értéket. Erre jó példa a számtalan közösségi oldal, fórum, ahol érdeklődési körök alapján gyűlnek össze a felhasználók.

Korábban csak az egyetemi városok kisebb diákcsoportjainak adatott meg, hogy nagy tudósokkal közvetlen kapcsolatba kerülhessenek. Ez most megváltozóban van. Az internet mindenki számára megnyitja a lehetőséget, hogy a nagy nyilvánosság előtt, mások számára is nyitott keretek között tegye fel kérdéseit, kerüljön közvetlen kapcsolatba egy-egy szakterület világhírű

specialis-
taival, és megvitassa velük ötleteit. Ilyen ma

ket is válasszák. Ezt szemlélteti több mobiltelefonokkal foglalkozó népszerű oldal, ahol a hivatásos „szakértő” készülék-teszthez után megtalálhatók a privát felhasználók bejegyzései is. További előny, hogy a világhálón tárolt információk könnyen és rendkívül gyorsan kereshetőek

gyar kezdeményezés volt például a *Mindentudás Egyeteme*.

A világhálón magától értetődik az együttműködő magatartás, amely példamutató a jövő számára. Az internet olyan hatalmas műhellyé vált, melyben a „szörfözők” képességei összekapcsolódnak. A nagyszámú és olcsó információszerzés lehetőségét felhasználók száma (amit egy-egy oldal „látogatottsági indexe” jelez) jól mutatja a közös érdeklődés mértékét. Ennek alapján kiválasztódhatnak a színvonalas és értékes tartalmakkal rendelkező honlapok, fórumok és közös munkát lehetővé tévő portálok.

A nagy zene, film és könyvkiadók is rájöttek már arra, hogy a világháló nem ellenségük, hanem üzleti lehetőség. Egy könyv szövegét (általában csak kivonatossan) feltenni az internetre egyáltalán nem csökkenti a könyvvásárlási kedvet, sőt csak lendít rajta a nagyobb ismertség okán.

Egyre többen támaszkodnak mások tapasztalatára (a világhálón keresztül), amikor el kívánják dönteni, melyik termé-

(bár ehhez nem árt némi gyakorlat). Így, ha egy szakcikkben, egy fórumon tett hozzászólásban, vagy egy internetes naplóban fordul elő a keresett kifejezést, azt a keresők másodpercek töredéke alatt megtalálják és listázzák számunkra.

Ha a hagyományos világ motorja a verseny, akkor a virtuálisé a motiváció. Míg a materiálisnak főleg mérnökökre van szüksége, addig a virtuálisnak inkább alkotó emberekre. Persze ez az „új” világ nem szorítja ki a „régit”, inkább kiegészíti. Soha ne felejtjük, hogy a virtuális világ nem sokat ér a valóság nélkül. Kellő előkészület, információszerzés és az erőforrások összegyűjtése után a tettek mezejére kell lépni, és ott megvalósítani az elhatározásainkat. A legjobb szándék sem ér semmit, ha nem követik tettek.

Persze ennek a világnak vannak árnyoldalai is. Olyan interaktív játékok, amelyben bárki saját világot

építhet fel magának, amely a felhasználót végül drogfüggéshez hasonló állapotba juttatja. Nagy mennyiségben kéretlenül érkeznek reklámok vagy névtelen, piszkos ajánlatok. Az egyszerűsített kommunikációs lehetőségek oda is eljuttatják a világ problémáit, ahol eddig a fizikai elszigeteltség miatt azok nem is léteztek. Az internetes kapcsolatainkat kitölteti üres fecsegés vagy pletyka is. Azonban nem segít rajtunk, ha magunkra zárjuk az ajtót. Sokkal ésszerűbb, ha megtanulunk élni a számítógépes világ adta lehetőségekkel, és felvértezzük magunkat a negatív hatások ellen. Jó látni, amikor a tanulástól rég elszokott korosztályok veselkednek neki a „klikkelés”, a letöltés és a vírusirtás rejtelmének, olykor egy unoka segítségével.

Észre kell vennünk, hogy elindult egy új folyamat. Egy mástól fizikailag beláthatatlan távolságra lévő emberek között kapcsolat, barátság születik az internet segítségével. A számítógépes társadalom építése során egyre nagyobb jelentőséget kap a felelősségteljes hozzáállás. Az értékek körül csoportok alakulnak, divatba jön az adás, a kölcsönösség, az áttetszőség, az újrafelhasználás, és mindez egy emberhez méltóbb jövőt enged remélni. ■

A BLOG – KELL EZ NEKÜNK?

Blogot írok – kire asszociálunk ilyenkor? Újságírókra, sokszor botrányleltő egyénekre, híres emberekre. Mi a legszenbetűnőbb? Hogy a blog szenzációról szól, harsány, vitát kavár, sokszor mindennel szemben szkeptikus, cinikus, köszönőviszonyban sincs egy szeretetteljes kultúrával.

Az internetet böngészve a következő marketing-szagú definíciót találjuk ezzel az „elektronikus naplóval” kapcsolatban: „Publikálj gondolatokat – szerezz visszajelzéseket – tedd közzé fényképeidet – válts mobilra”. Ez mindenképpen újszerű: az előítéletektől elvonatkoztatva, csak a leírását olvasva nem is hangzik annyira rosszul! Az amerikai választásokon már komolyan figyelik a blogokat, illetve ápolnak is ilyeneket, mert meghatározó erők a meggyőzés technikájában. Más helyeken ezekből tájékozódnak az emberek. Legfőképp pedig nem szabad lebecsülni azoknak a kamaszoknak a számát, akik ezzel kommunikálnak egymás között.

Fiatalságból következően különösen fogékony vagyok az újdonságokra – és mindig igyekszem kialakítani róla a véleményem. Kihívónak tűnt ez az egész blogolásos téma – mindenhol csak szidalmakat lehetett hallani, egyértelműen a gátlástalan liberalizmus kategóriájába sorolta be mindenki. Mégis annyian olvassák – vajon miért? Menjünk tovább: Miért csak egy bizonyos csoport használja fel a céljait? Kíváncsi voltam, maga az eszköz a rossz, vagy csak rosszra használják. Nagyszerű alkalom kínálkozott ennek megvizsgálására, amikor otthonról elköltöztem. Nap mint nap kérdezgettek ismerőseim, hogy mi ennek az oka, milyen az új élet, mit gondolkod az albérletről. Röviden nem tudtam elmagyarázni, gondoltam, leírom. Minden nap felfedeztünk valami új dolgot a barátaimmal való együttlétük során, történetek érdekes, esetleg elgondolkodtató események, aztán a város életét szemlélve időnként egy-egy kérdés,

gondolat fogalmazódik meg az emberben, és ezeket mind igyekeztem fogyasztható formában kitenni az internetre. Rendszeres olvasóként csak a szüleimet tudtam magam mögött, de néhány hét elteltével egy-két ismerősöm kellemes meglepetést okozott visszajelzésével, utalásával a blogra. Egyre inkább éreztem a létjogosultságát, hiszen sokan így tudták követni, mi történt velem, mások a leírt eszmefuttatásokat fűzték tovább magukban, ismét mások a vicces formáját értékelték – mindenki azt, ami számára fontos volt. A hír pedig terjedt szájról szájra, ma már hetente körülbelül ötven főt tesz ki webes naplóm látogatottsága.

Számomra a blogírás állandó kontroll a hétköznapiakban, hogy tudatosan éljek, szeressem a körülöttem levőket. Erősítenek a biztatások, felelősséggel ruház fel a nézettség, tükröt tart elem egy nap összefoglalása. Megújította több kapcsolatomat is: az Isten-kapcsolatomat és -választásomat, szüleimmel a benne leírtakból elindulva sokkal mélyebb beszélgetések születtek, mások meglátták egy olyan tulajdonságomat, ami addig rejtve volt előttük. Van, aki ennek hatására maga is szeretne hasonló írást alkotni, van, akit erősít mindennapos küzdelmem. Legjobban annak örülök, aki véletlenül keveredett ide – és azóta sem tud elszakadni.

Lehet a blog létjogosultsága, értelmén, divat-jellegén vitatkozni, de egy biztos: ha másokkal is szeretnénk megosztani örömeinket, Isten jelenlétét, melyet naponta megtapasztalunk, ehhez lehetőleg minden eszközt meg kell ragadnunk, legfőképp azt, amit barátaink, ismerőseink használnak. Nézzük meg tehát, mivel töltik el sokan az idejüket internetezés címén – és egyből látható egy blog jelentősége. Még attól sem kell félnünk, hogy ez valami kényszer lenne, hiszen „Az istenszeretőknek minden a javukra válik.” (Róm 8,28). Merjünk lépni!

Héjj Balázs

Sporttörténetesemény Magyarországon. Háromezer gyermek ingyen nézhet meg a látványos programot.

A lovasport minden ágával találkozhattunk tavaly december 7-től 9-ig a Budapest Sportarénában, az ősi magyar virtustól a derbi nyerőig, a kétéves fogathajtótól a hétszeres világbajnokig, a póni galopptól a kaszkadőrökig. Magyarországon most rendezték meg az első fedeles lovas vilákgupa fordulót.

Az összefogás, az „egy célért vagyunk itt” érzése az egész versenyt jellemezte. A program percre be volt osztva, a küzdőtéren mindenki egy emberként dolgozott, építette át a pályát, díszletet, szinte pillanatok alatt. A zuglói gyengén látók általános iskolájából érkezőket külön fogadták, s az első sorokban ültették le őket. A recepción dolgozók segítőkészségét mutatta, hogy amikor a kezdés előtt két nappal kértek kilenc jegyet a csongrádi Aranysziget idősek otthonának, bár a határidő lejárt, készséggel teljesítették a kérést. Az első napot a jövőbeni lovasoknak szánták, ezért háromezer gyermek ingyen nézhet meg a látványos programot.

Volt „lovagolj és vezess!” öttusa világ- és olimpiai-bajnokokkal, magasugróverseny „igazi” atléták és lovasok között. Ebben a számban 2 m volt a győztesek teljesítménye, a nézők nagy ovációjától kísérvé. A fogathajtó versenyek 11 indulója összesen 40 világbajnoki aranyéremmel büszkélkedhet.

Két testvérpárt érdemes külön is kiemelni. Elsőként

Mire jó egy internetes napló? Az alábbiakban egy fiatal vegyész-mérnök-hallgató, Héjj Balázs osztja meg velünk tapasztalatát.

LOVAK AZ ARÉNÁBAN

a *Rippel fivérek* világcsúcskísérletét. A világhírű akrobata testvérpár az egyre gyorsuló négyesfogaton erőemelést mutatott be, egészen kifulladásig, sőt leesésig a kocsirol, melyből aztán az egyik kereskedelmi tévé megpróbált tragédiát gyártani. A valóságban a hajtó biztonsága kívánta ezt a megoldást – mondták el a sajtótájékoztatón –, s hozzátették: „Köszönjük édesanyánknak és édesapánknak, hogy ilyen testvérekké neveltek minket!” A főszervezők szintén testvérek: *Lázár Vilmos* és *Lázár Zoltán* kettes- és négyes-fogathajtó világbajnokaink. Sok munkájuk mellett mindenre és mindenkire odafigyeltek, szakítottak időt arra, hogy kiálljanak a versenyeken, saját maguk vezették fel „sporttársukat”, a világ legjobb fogatlovát, *Mytost*, nyugállományba vonulása al-

kalmából. Ugyanakkor hagytak helyet és dicsőséget a legsikeresebb magyar sportlónak, *Pennynek* is, aki szintén befejezte aktív ugróló-pályafutását. A legvégén behívták az összes segítőt, még a recepciósokat is, így köszönték meg a sok napos kitartó munkát nekik.

Egy olyan világban, ahol megszokott az erőszak, az érvényesülés és a mások kihasználása, ez a három napos esemény igazi sportszerűségről tanúskodott, a tisztességes és valódi értékekre épülő sportkultúra reményével, amit a jövő nemzedéknek átadhathatunk, hogy azt teljes mértékben megvalósítsák.

És még valami. Az utolsó versenyszám a négyesfogatok látványos versenye volt. A díjkiosztásnál az ausztrál és belga hajtók – programon kívül – elkérték a mikrofont, és

Mitrov Gabriella (2)

hálás szívvel köszönték a meghívást, a közönség biztatását, a híres magyar vendégszeretetet, s mint mondták, szívesen jönnek jövőre is. *Lázár Zoltán*, aki most ezüstérmet szerzett, így búcsúzott: „Büszke vagyok rá, hogy ebben a kis országban születtem”! ■

Ferentzi Éva

ERŐSEK ÉS GYENGÉK

A Bárka, illetve a Hit és Fény közösségek középpontjában, akkor is, ha különböző módon, a fogyatékkal élő ember áll, akit embersége teljességében szemlélnék, olyan személyként, aki nemcsak elfogadni, hanem adni is képes.

Hortoványi Emőke

Jó barátunk családjában sorra születtek, szépen cseperedtek a gyerekek. Míg nem egyik testvérük fogyatékkal jött a világra. Kemény harc folyt: legelőször az ő életéért, később a szülei állóképességéért, és minden rákövetkező lépésükért. Az átrendeződni kényszerülő család tehertétele lassacskán sok erő és új öröm forrása lett. Egyiküket már egész fiatalon magához vonzotta a Bárka közösség.

Ez a mozgalom magánkezedeménnyezésből indult nálunk, fiatal segítők hősiességével, egy közös otthon reményében a sérültekkel. Egészen új módon kapcsolódnak a fogyatékkal élő felnőttek itt a hétköznapokba. Ez a szemlélet, a gondozáson kezdve az életvitelig lassanként terjed: meghódította a szakmát, és

Balázs Péterné

BÁRKA

A Bárka olyan közösség, amely a legszegényebbek, legkítaszítottabbak, az értelmi és halmozottan sérült emberek szolgálatában áll, akik a segítőkkel együtt élnek. Új családi és közösségi életforma, mely öt földrész harmincnégy országában működik. Otthalmat ad a sérült emberek számára, otthon, ahol kitejeshetnek, s ahol bizalom és hűség határozza meg mindennapi életüket. Az erősek segítik itt a gyengéket, a gyengék pedig az erőseket. A bárka a megmenekülés, a fennmaradás, a gondoskodás szimbóluma.

A hazánkban 18 éve működő Hit és Fény 77 országban 1462 közösséggel van jelen. Rendszeresen összejáró csoportok fogyatékkal élő személyekből, családtagjaikból, a barátaikkal.

„Több mint harminc éve élek értelmileg fogyatékos emberekkel a Bárka közösségben. Pályafutásomat tengerésztiásként kezdtem, később filozófiát tanítottam.

Amikor először léptem e gyenge, kiszolgáltatott emberek elé, azt tapasztaltam, hogy mindannyian barátságra, szeretetre vágnak. Szavaikkal, mozdulataikkal azt kérdezték: Szeretsz-e, elfogadnál-e barátodnak?

Engem a fogyatékos emberek segítettek a hazatérésben, abban, hogy elérhessem a lelkem mélyén rejlő szenvedést. Így tudtam másokat is egyre inkább elfogadni, mindenestül, sérüléseikkel együtt. A közösség élménye által társaim segítségével jutottam el arra a felismerésre is, hogy az ember másoknál is otthon lehet. Vajon nem ezt az utat kellene-e mindannyiunknak végigjárni – de mintha valahogyan letértünk volna róla?” – írja az alapító Jean Vanier Hazatérésünk című könyvében.

elsőpri az átlagember előítéleteit.

A dunaharaszti épület, ahol a közösség 1991-ben meglepedett, külsejével is harmonikusan illeszkedik kisvárosi környezetébe. A *Bárka Műhelybe* a bolton keresztül visz be az út. Bájos figurákkal, életszerű vagy vicces állatbábokkal találkozom, egyedi darab valamennyi. Látni itt merített papírokat, tarka kis füzeteket, modern díszpárnákat. A klubban igen egyszerű szövőeszközök, papírféleségek, gyöngyök várják a fiatalokat. A helyiséget az alapvető készségek szinten tartására rendezték be. Ezt, a talán legfárasztóbb foglalkozást *Kelemen Eszter* szociális testvér vezeti. A kék nyúl úgy készül, hogy az ötven év körüli lány kezét a vetélővel együtt fognia kell. Közben a másik fiatalt minden sor után megbiztatja, a középkorú fiúnak a gyöngyfűzést ajánlja. Ez a vidám kedvű ember a nyakláncomat csodálja, a nevemet kérdezi. Egyik karja körmökben végződik kézfej nélkül. Leszorítja a gyöngyöket, ép balkeze pedig átbújtatja valahogy a vékony damilt. Csak a piros és narancssárga szemek érdeklők. Elboldogul tán öt-hattal félóra alatt. Itt jövök rá, hogy a boltban látott figurák mind az ilyen elnehezült kezeket, mind a hiányzó képességeket felülmúló munka és fantázia eredményei.

„Hivatásom a *Hit és Fény* mozgalomban indult, jobban mondva azzal, hogy húgom értelmi fogyatékkal született – mondja *Szabó Beáta*, közösségvezető. – A Bárkában viszont teljes életközösség valósul meg a sérült emberekkel: a közösség szívében vannak, barátok,

segítők, szülők szeretetéből. Munkába jönnek, hiszen koruk szerint szükségük van rá. Bonyolult dolgokra nem mindenki alkalmas, de gyűfával megtölteni egy dobozt mindenki tud. Ha túljutunk a sajnálaton és a félelmen, már tudunk segíteni, hogy ki-ki együtt éljen a maga szenvedésével. A közösség tanít, a közösség gyógyít, benne békeszükszerzőkké válunk.”

A Bárkának mély lelki gyökerei vannak. Egy domonkos szerzetes hatására *Jean Vanier*-val indult 1964-ben, Franciaországban. „Bár az alapítás katolikus, a mindannyiunk emberségében közös pontokra való lásközi módon kell ráatalálnunk – folytatja Beáta. – Világszeretete saját hitükben támogatjuk a hozzánk csatlakozókat. Az ökumené pedig magyar jellegzetesség. Közös imáinkat, liturgikus ünnepeinket bármelyik keresztény felekezet számára elfogadható formába öntjük.”

Törő Alexandra (2)

Teremről teremre járunk ebben a barátságos épületben. Komoly szövőszékeken készülnek az ágytakarók, a színes kárpitok, de az ihletett gyertyák vagy a változatos papírok is mind-mind kézi mestermunka.

Amíg fiatal és fejleszhető valaki, próbálkozni kell vele, vallja *Jakab Áron* iparművész. Ő tervezi az egyszerűségükben szép tárgyakat, melyek tart-

Bodó Csábor

„Megosztott, gyakran kemény világunkban a sérült ember rávetet minket a bizalom, az egyszerűség, a szeretet és az egység útjára.” (Jean Vanier)

ják helyüket a rangos hazai vásárokon. Itt az értelmileg sérült emberek – alacsony szintű bedolgozás helyett – segítők közreműködésével alkotnak.

A falon képek: ezek az ő egyedi művészi megnyilvánulásai, erőteljes színekkel és kifejező eszközökkel.

A *Forrás-ház* lakói intézetekből kerülnek ki. A két lakóotthon a legínségesebb élethelyzetűek felé fordul, hiszen szüleik nem élnek, tán nem is ismerték őket. *Balázs Anita* otthonvezető szerint a képzéssel és lelkigyakorlattal erősödnek közösséggé. „Az új betelepülőkben sok a feszültség – mondja. – A ház lakói velünk készülnek ilyenkor. Például megértik, hogy az érkező lánynak, aki hirtelen elveszítette édesanyját, leginkább az ő elfogadásukra van szüksége. Működik ez, olyanpíra, hogy vannak esetek, amikor a gyógyszerelésen is lehet változtatni a szakemberek segítségével. A bizalmat az azonos nemű testi gondozó erősíti.”

Egy ilyen élethelyzet elsősorban a családot érinti. Ki-

szolgáltatott lesz nemcsak szociálisan, érzelmileg is. A pszichológus *Somogyi Tóth Zsuzsa* beszél erről: „A mostani Szülő csoport már tizenéves. Az igény az édesanyákból indult ki: lelki megerősítést várnak állandósult nehéz helyzetükben, hisz terheik továbbra sem csökkennek. Megtanultak egymásra figyelni, és ez a kölcsönösség formálta őket közösséggé. Az én háttér-szerem, hogy – kihasználva a csoportterápiák adta lehetőségeket – egybefogjam külön-külön vívott küzdelmeiket. Mert leginkább az összetartozásukat tudom erősíteni. Közben engem visz előre az ő példájuk.”

A ház légköre vidám és könnyed. A fészek-meleget érett családok emberek is hozzák a munkájukkal. A fiatalok pedig, a bejárók és a bentlakók, olyan szeretet-többlettel bírnak, hogy az ragályos. Még mennyi lehet a megbújó lehetőség egy-egy hátrányos adottság, a kibontakozó szépség, a kezdetleges mozdulatok mögött? Láthattam a *jelet*, a törékeny *bárkát*, ahogy menti a gyengeségében veszélyeztetett emberi méltóságát. ■

A depresszió gyakori jelenség társadalmunkban. Jean Vanier, a Bárka közösség alapítója lényeges szempontokat ad a helyes tájékozódáshoz. Francia testvérleapunk, a Nouvelle Cité írásából.

Nem keveredik egymással valahogyan a reménytelenség és a depresszió fogalma?

Egyáltalán nem. Mielőtt bármibe kezdenénk, igen határozottan meg kell különböztetnünk a reménytelenséget a depressziótól. A reménytelenség olyan szellemi és emberi valóság, amibe bezárkózunk („Elhagyott a feleségem”, „Szörnyű a világunk”, „Drogozik a fiam”, és így tovább). Míg a depresszió betegség, ami számtalan úton módon kezelhető, például antidepresszáns gyógyszerekkel vagy terápiával. Igaz ugyan, hogy a reménytelenség vagy a fájdalmas pillanatok depressziót ébreszthetnek, és egymással össze is lehet téveszteni e kettőt, mivel a tünetek gyakran keverednek. Ezért fontos megkülönböztetni egymástól ezt a két jelenséget.

Ön bevezet egy új fogalmat, a „gyász” szót tágabb értelmében véve.

Ehhez két példát említenék. Egy aszszony elveszíti balesetben a férjét, aki értelmet adott életének, aki élénk gondolkodásra készítette, akivel együtt csináltak mindent... Szinte megszűnik az élet számára. Ez nem reménytelenség, nem is depresszió, ez a gyász. Az aszszony nem tudja, mit kezdjen magával, csak sír, teljesen elveszíti az életkedvét. Nincs szüksége sem gyógyszerre, sem arra, amit ilyenkor szokás mondani, hogy imádkozzon többet. Olyan valakire van szüksége, aki mellette áll, mert a gyászolnia kell most, és erre időt kell szánnia.

Egy barátom a filozófiai doktorátusát készült megvédeni. Épp, mielőtt beadta volna a disszertációját, daganatot találtak az agyában. Megoperálták, és ettől elvesztette a koncentráció képességét, egyben képtelenné vált bármilyen szellemi tevékenységre. A gyász élethelyzetébe került, ami nála harag-

ÁTJÁRÓ AZ ÉLETBE

ban fejeződött ki: „Miért tette Isten ezt velem?” Szüksége volt rá, hogy valaki mellé álljon. Két év múlva ismerte fel, hogy ő is tud másoknak a hasznára lenni, ahogy meg is fogalmazta: „Valamikor könyveket olvastam, most pedig embereket segítetek, az életem megváltozott, ez nagyszerű!”

Kell tehát valaki, aki megszólít: „Veled vagyok, szeretlek téged.” Később esetleg fel fogják fedezni a kereszti titkát, de nem szabad túl korán beszélni róla. Előbb a gyászon kell túljutni, hogy valami újat fedezhessünk fel.

A depresszió milyen gyökerekből táplálkozik?

Mélyebb vagy kevésbé mély, sűrű, árnyakkal teli valóság a depresszió. Igen régi, fájdalmas, ki nem beszélt élethelyzetekből adódik, visszanyúlunk az emberben a legbenső sötétségig. A mélységből a felszínre tolul egy üszkösödő seb. Tüneteiben sokszor eléggé hasonlít a reménytelenséghez: hiányzik az életkedv, a szomorúság eluralkodik, az ilyen ember időnként képtelen beszélni, feloldódást az alkoholban vagy valami hasonlóan keres. Depressziót bármilyen fájdalmas esemény ki tud váltani. Ilyenkor oda kell figyelni az illetre, ez a legelső lépés, és nincs szükség feltétlenül pszichológusra. Elég egy jóakarató, felkészült valaki, aki képes megérteni a valós helyzetet, ha enyhe depresszióról van szó, akkor különösen. Nem kell túl korán lelki vagy pszichológiai síkra térni ilyenkor. A pap természetesen úgy segít, ha megkérdezi: „Isten most mit akar ezzel mondani?”

A depresszió lehet életünk pozitív szakasza is?

Sőt, azt mondom, tekintsünk úgy a depresszióra, mint egy ajándékra, és ne úgy, mint valami hiányra. Van bennem egy seregnyi szenvedés, és nem jutok odáig, hogy szavakba öntsem, miközben életemet öntudatlanul irányítja. Egyszer csak, anélkül, hogy érteném mi történik velem, elveszítem az életkedvemet, ismeretlen harag tá-

mad bennem. És ez odáig megy, hogy már rossz közérzetet tapasztalok a munkában és a kapcsolatokban, amelyek eddig fontosak voltak... Lényeges, hogy az így elcsüggedt ember ki tudja mondani: „ez a depresszió”, és ne úgy tekintsen magára, mint aki bűnös, mondván: „nem imádkozom eleget” vagy „el kéne mennem egy paphoz”. Itt egy betegséggel állunk szemben, súlyos vagy kevésbé súlyos betegséggel. Kijelenteni, hogy ez a probléma lelki eredetű, csak növelheti a depressziót, mert épp nem erről van itt szó. Mindennél fontosabb, hogy a szenvedő fél hagyja feltolulni és megnyilvánulni mindazt, ami benne van, ott legbelül.

Szembenézni a dolgokkal, nevet adni a szenvedésnek, és ki is mondani... ez nagyban segít!

Fejezzük ki szavakkal, amit csak lehet! Nem győzöm ismételni: sok a félelem, bármelyikünkben, és hogy hol fészkel, azt meg kell találni. Félünk a haláltól, félünk a szenvedéstől, attól hogy visszautasítanak, hogy nem szeretnek, attól hogy elveszítjük a szabadságunkat... Nagyon fontos a félelmeinkkel elbeszélgetni, megtudni, honnan származnak, rájönni, hogy manipulálnak bennünket. Túl sok ember él úgy, hogy előre menekül. Ilyenkor, ha van egy segítőt, nevén kell nevezni a dolgokat. Sose kell bűntudatot éreznünk, amikor a lehúzó elemeket felfedezzük magunkban. És ne akarjuk túl gyorsan kijelenteni, hogy már elmúlt a depresszió, ha még benne vagyunk. És ne akarjunk megmaradni a reménytelenség állapotában sem, ha gyászról van szó. Ne felejtjük el: a krízis hozhat szabadulást is.

Mint minden krízis...

Igen, mint minden krízis és minden szenvedés. Krisztus keresztye iszonyat a tanítványoknak és mindenkinek, és ez odáig ment, hogy a hitüket is elvesztették néhányan, és akkora krízisbe kerültek, hogy megrendítette az életüket. „Ilyenkor hol van Isten?” Éppen az átvezető utat készíti, és elvezet a mélyebb hitre Jézusban.

Akkor ez igazából a hit kérdése?

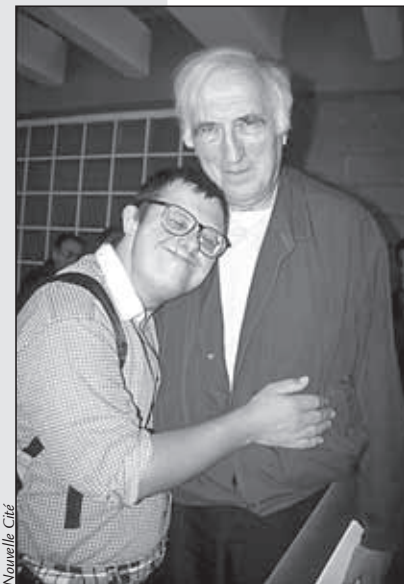
Nem helyes, ha ezt mondjuk: „van hitem” vagy: „nincs hitem”. A hit valóság, így tehát napról napra nő. Át kell haladnia akadályokon, ahogy növekszik. A hit helyett én inkább a bizalom szót használnom, ugyanis e kettőt a görögben ugyanaz a kifejezés jelöli. Bizalmam mindig növekedhet valaki iránt. A házasság pillanatában teljesen egyöntetű a párok bizalma. Tíz-húsz év alatt, ahogy növekszik, már különbözhet egymástól. A Jézusba, az Istenbe vetett bizalom is folytonosan fejlődik és mélyül. A próbatételekben, mint a gyászban, a depresszióban, a reménytelenségben tovább növekedhet valaki, és fejlődhet a bizalma.

A Bárka közösségben, ahol közös az életük a sérült emberekkel, jobban fény derült a depresszió mibenlétére?

Akiket befogadunk, azok közt kezdetben sok férfi és nő gyászol, vagy átéli a depressziót – és nem a reménytelenséget –, mert nem szerették, és amiért harag van benne. Kapcsolatunk során sokat tanulok a szenvedésről, a szív sebeiről, melyek képesek magába zárni az embert. A hétköznap új és új megértése lelki és a pszichológiai síkon hozzásegít, hogy megértsek másokat, és megértsem saját közvetlen valóságomat is, a korlátaimmal és a félelmeimmel együtt. Amikor valaki elfogadja félelmeivel és gyengeségeivel a másikat, amikor felismeri, hogy szép az a másik személy, akkor fedezi fel, hogy ki is ő maga. Azzal együtt, és annak ellenére, hogy korlátokat, félelmet és törekenységet hordoz magában.

Alain Boudre

Fordította: Hortoványi Emőke

Manuelle Cité

Lehet-e motorja a globalizációnak az a nyugati kultúra, mely a hanyatlás jeleit mutatja, s ha igen vajon, meddig? Vagy a gazdasági és ezzel együtt a kulturális erőviszonyok kiegyenlítődése új irányba tereli az emberiség fejlődését?

Soós Rita

A globalizációt illetően számos kételyünk támad. Ezek közül az egyik, tán leginkább hűsbavágó

ÚJ SZEMMEL A GLOBALIZÁCIÓRÓL (5)

kérdés: Vajon a nemzeteknek sikerül-e saját kultúrájukat megőrizni – amely sok esetben több évszázados, illetve évezredes tapasztalatból született –, vagy mindannyian feloldódunk egy dekadens jellegű euro-amerikai kulturális masszában? Világnézeti meggyőződéstől függetlenül egyre többen értenek egyet azzal, hogy az európai kultúrára épülő társadalmakat egyfajta kulturális sötétség jellemzi. 1922-ben jelent meg *Oswald Spengler* ma is nagyon aktualitás könyve, *A nyugat alkonya*. A tudományos körökben alapirodalomnak számító mű jóslatszerűen mutat rá a nyugati kultúra ellentmondásaira, amely a globalizáció jelenségének kiteljesedésével talán még in-

kább láthatóvá válik. Spengler szerint minden kultúra három szakaszra bontható: fejlődési, virágzó illetve hanyatló korszakra. A fejlődési szakasz teremt az értékeket, a hanyatló szakasz pedig feléli. Spengler ez utóbbit civilizációnak nevezte, és összefüggést vélt felfedezni a pusztulásba való átfordulás, valamint a pénz és haszonelvű gondolkodás térhódítása között. Több társadalomtudós is rámutatott már, hogy az anyagi gondolkodásmódra épülő civilizációk mind megsemmisültek.

Tegyük hozzá mindjárt, hogy a történelemben mindig is voltak olyan nagy távlatokban gondolkodó emberek, akik mélyen meg voltak győződve

arról, hogy Isten jelen van a történelemben, és az Ő szeretete képes arra, hogy mindent a jó érdekében használjon fel. Ezért tudta például Szent Ágoston rávezetni a keresztényeket arra a felismerésre, hogy az akkori civilizáció, a Római Birodalom szemük láttára végbemenő felbomlása nem a világ végét, hanem egy új világ kezdetét jelenti.

A kritikusok – lássuk be nem alaptalanul – gyakran vetik Észak-Amerika és Nyugat-Európa szemére, hogy a multinacionális konszernek logóival szimbolizált globalizáció egyelőre nem a „gyengébbek” iránti tiszteletéről szól. Aggudalomra ad okot az is, hogy ezek a vál-

rancia felé vezet a gazdasági és politikai döntéshozókat.

Mi lehet ebben a folyamatban a kereszténység szerepe? Egyáltalán tehetünk-e valamit annak érdekében, hogy a nagy kultúrák összecsapása elmaradjon, és mindenki győztesen kerüljön ki?

A manapság oly divatos new age gondolkodásmódja hajlamos a zsidóság egyistenhitét valamint a kereszténységet, mint kulturális definíciót „leírni”. Egy valamit azonban nem szabad elfelejteni. A kereszténység nem a kultúra fogalmkörébe tartozó jelenség, habár kétségtelenül nagy hatással volt az európai eszme fejlődésére. A hitelesen megélt kereszténység sokkal több, mint szabályok betartása, szertartások követése, külső formalitás, vagy az emberiség fejlődésének egy szakasza. Isten, a világmindenség Ura és Teremtője személyes kapcsolatra hívja az emberiséget, mindenkit külön-külön. Ebben a kapcsolatban az ember Atyának szólíthatja azt, aki saját képére és hasonlatosságára teremtette őt. Az emberiség egy nagy családot alkot, ahol bősztintől, nyelvtől, műveltségtől, gazdasági javak birtoklásától, egészségi állapottól függetlenül egymás testvérei vagyunk és ugyanannak az Atyának a gyermekei. Másrészt valóban nagy gazdasági hatalmú országok állnak szemben egymással a féktelen versenyszellemtől elvakultan – ez az érem másik oldala. Ugyanakkor számos olyan jelenségnek is tanúi vagyunk, amelyek reményeink szerint az *ut omnem*, Jézus végrendeletének előkészítését szolgálják.

Évekkel ezelőtt egyetemistaként alkalmam volt betekintést nyerni Loppiano életébe. Különböző vallású, nyelvű és nemzetiségű emberek voltunk együtt heteken át (sőt a városka több lakója ennél hosszabb időt, akár éveket is együtt tölt). Szobatársaim között voltak brazilok, argentinok, irakiak, s egy lány a Szentföldről. Ez idő alatt tettünk szert egy olyan tapasztalatra, amely megértette velünk, hogy lehetséges az együttélés az evangéliumi minta szerint a különböző meggyőződésű emberek és kultúrák között. Sőt! Csak így lehet... Az volt a benyomásom, hogy ha jobban behatólunk az evangélium rejtelmébe, s megpróbáljuk életté is váltani Jézus szavait, egészen az önjándékozásig, akkor szebbek és gyümölcsözőbbek lesznek az emberi kapcsolatok. A nehézségek illetve kulturális különbségek pedig nem a távolságokat növelik immár, hanem egymás mind jobb és tökéletesebb megértését, egymás gazdagítását, látásmódunk kiszélesítését. A Fokoláre Mozgalom tagjai és sokan, akik így kapcsolatba kerülnek az egység lelkiségével, hasonlókról számolnak be.

Az evangéliumi tapasztalatra épülő ajándékozás illetve önjándékozás kultúrája válasz lehet a Nyugat szellemi vajjódására is. Európa annyiban tud hozzájárulni a globalizáció átszervezéséhez az újfajta logika mintájára, amennyiben visszatér szellemi gyökereihez, a hitelesen megélt kereszténységhez, az evangéliumi egyszerűséghez, tisztasághoz és radikalitáshoz. ■

latatok hatalmas pénzügyi erőfölényben vannak, s ily módon a kormányokat olyan döntések felé sodorják, amelyek már-már egy adott közösség, nemzet létét veszélyeztetik. Vannak azonban biztató jelek, amelyek abba az irányba mutatnak, hogy a nyugati gazdasági-kulturális dominancia lassan a múlté, és a világ gazdaságban kezd kialakulni egy újfajta fejlődési minta. Az utóbbi évtizedekben, éppen a globalizáció felgyorsulásának következtében, a fejlődő országok és a fejlett térségek közötti különbség nagymértékben csökkent, s a fölé- illetve alárendeltségi viszonyokat egyre inkább a kölcsönös függés váltja fel. Ez az egymásra utaltság adhat reményt, hogy az emberiség képes lesz megoldást találni a jelenlegi kulturális szembenállásra (ami gyakran vallási kötösben jelenik meg, valójában a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésből adódó sértettség táplálja) és egy őszintébb párbeszéd, az egymás iránti tole-

KEDVES OLVASÓ!

Nem egy kialakult, hanem rohamléptekben fejlődő jelenség megragadására tesszünk kísérletet pár hónapon keresztül, a gazdaság, politika, kultúra, tömegtájékoztatás és etika szemszögéből. A cikkekben megfogalmazott gondolatokat semmiképpen nem megcáfolhatóan kijelentéseknek szánjuk. Olvasóinkat arra szeretnénk biztatni, hogy mondják el, vagy írják le gondolataikat, véleményüket a témával kapcsolatban, és küldjék el szerkesztőségünk címére!

ujvaros@fokolare.hu
1163 Budapest,
Kisterenye u. 54.

LÉTKÉRDÉS

A tudomány, az egészségügy és a politika kölcsönhatása világméreteken vegyes érzelmeket kelt. Hogyan kell gondolkodnunk ebben az „életre-halálra” menő kérdésben?

Korunkban óriási léptekkel halad előre az orvostudomány. Megfelelő egészségügyi ellátás mellett jelentősen emelkedik az átlagéletkor. A magas vérnyomás, a cukorbetegség, a Parkinson-kór, az AIDS, a depresszió, az Alzheimer-kór, az onkológiai betegségek sokkal jobban kezelhetők az orvostudomány mai eredményeivel, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Remélhetőleg hamarosan sikerül előállítani az AIDS-ellenes vakcinát, s a kutatók rátalálnak az idegrendszeri- és az izombetegségek gyógyításának hatékonyabb módjára is.

A betegségre való hajlam megállapításával a génkutatás hoz történelmi fordulatot a megelőzésben. A daganatok korai felfedezése lehetővé teszi majd

azok végleges eltávolítását káros mellékhatások nélkül.

A szervátültetések terén hamarosan megoldódhat az állandó donorhiány olyan génmanipulációknak köszönhetően, amiket nem emberi szerveken hajtanak végre.

Csupa reménykeltő hír. Az emberiségnek szüksége is van a jó hírekre az egészségügyi helyzetet illetően, mert a másik oldalon óriási gondok tornyosulnak. A nyugati világ elöregszik. Egyre kevesebb aktív korúnak kell egyre több időskorút tartania, Magyarországon is. Nálunk ugyanakkor az emberek hat évvel kevesebbet élnek az európai átlagnál, és sajnálatos módon ez az átlagéletkor sem emelkedő, hanem csökkenő tendenciát mutat.

Afrikában, ahol a déli országok felnőtt lakosságának harminc százaléka AIDS-fertőzött, a fejlett országok segítsége nélkül elképzelhetetlen a tragédia megállítása. Itt is létfontosságú a jól működő egészségügyi rendszer megteremtése. Ugyanakkor világszerte emelkedik azoknak a milliónknak a száma,

akiknek a mindennapi kenyér és ivóvíz megszerzése jelenti a gondot.

A tudomány és az egészségügy karöltve küzd a problémák megoldásáért, de eredmény csak a politika területén születhet. A csupán nyereséget hajszoló agresszív gazdaságot ugyanis a politikának a közönség szolgálatába kell állítania, és az egymásért felelősséget vállaló állampolgároktól függ, hogy a politika valóban a közérdeket szolgálja, vagy csak egy szűk érdekcsoportot. Így van ez Magyarországon is. Amikor a szolidaritásra épülő egészségügyi rendszer végveszélybe kerül, mindannyiunknak megvan a saját felelőssége, amit nem háríthatunk át másokra. Többek között arra is jobban oda kell figyelnünk, hogy az egészségügy kérdése nem a háziorvossal, a szakrendelővel vagy a kórházzal kezdődik, hanem a rendszeres szűrővizsgálatokkal, a sportolással, az egészségesebb étkezéssel.

Miközben világméreteken gondolkodunk, észre kell vennünk, milyen lépéseket kér tőlünk a pillanat. Összefogásra, határozott egyéni és közös erőfeszítésre van szükség. A világ nagy problémái a mi hétköznapi tetteink következményei. A II. János Pál pápa által meghirdetett „szeretet civilizációját” is csak a hétköznapi emberek apró döntései tudják életre kelteni. Ha a saját kényelmünkönél többre tartjuk a felebarát szolgálatát, sokat tehetünk. Példaadásunk segíti majd a következő nemzedéket, hogy a rá váró kihívásokkal bátran szembenézzon, a tudomány vívmányaival pedig az egész emberiséget szolgálja.

*Andrea F. Luciani
Vizsolyi László*

egészségünk

A BARÁTOM NEM HÍVŐ

Több mint egy éve járok egy fiúval, és nagyon szeretjük egymást. A probléma az, hogy ő kifejezetten ateistának vallja magát, és vannak témák, amikről egyáltalán nem tudunk beszélgetni, ha el akarjuk kerülni a véget nem érő vitákat. Vajon járhatunk együtt tovább annak ellenére, hogy ekkora különbség van köztünk? Nem kockáztatom esetleg azt, hogy én is elveszítem a hitemet? Ha elérkezik a nap, amikor összeházasodunk, mi értelme lesz a templomi esküvőnek? Ami nekem nagyon fontos pillanat, az ő számára mit fog jelenteni?

Mária

A család élete, kettőtök közöttösége biztos alapokat kíván. El kell jutnotok tehát oda, hogy nyugodtan és derűsen tudjatok beszélni ezekről a témákról is: a hűségről, az emberi élet értékéről, a gyermeknevelésről. Arról, hogy időnként szembe kell fordulnotok a világban uralkodó kultúrával, az individualizmussal. És a jövő miatti félelemnek sem szabad teret engedni. A felsorolt viselkedések és értékek nem feltétlenül csak a keresztény magatartást jellemzik, hanem bele vannak írva minden egyes ember szívébe, lelkiismeretébe, bátor és építőjellelű döntésekre készítetnek a mindennapokban. Ezért fontos, hogy szembenézzetek a különbözőségekkel fakadó nehézségekkel. Fel kell tennetek a kérdést: nem azt jelzik-e a nehézségek, hogy nem tudtok felelős és tudatos elköteleződést vállalni

párválasztás

egymással és az élet adta kihívásokkal szemben?

Félsz, hogy hited langyossá válik, ha ezzel a fiúval jársz? Bölcs előrelátás, ám véleményem szerint bárhol – a munkahelyünkön, az újságokban, a barátok közt – találkozhatunk olyan kísértésekkel, amelyek megingathatják kitartásunkat. Helyénvaló kerülnünk az ilyen alkalmakat, de még jobb, ha fel is készülünk, és szembenézünk az előre látható nehézségekkel. Ebben segíthet egy keresztény közösség.

Mi értelme lesz barátod számára a templomban kimondott igennek? Ez jórészt attól az úttól függ, amit az esküvő napjáig megtesztek.

Ha kitartotok egymás mellett, és úgy döntötök, hogy belevágtok a közös kalandba, akkor a kölcsönös szeretetben meg kell, hogy tudjátok hallgatni egymást, és akarnotok kell a párbeszédet.

A felkészülés időszakában neked az a feladatod, hogy tapintatosan segítsd barátodat,

akinek meg kell tanulnia megbecsülni és egyre inkább magáévá tenni azokat a nagy emberi értékeket, melyek számodra a hitből fakadnak, mert így fogtok együtt növekedni a legmélyebb törekvéseitekben, elkötelezéseitekben.

Az oltár előtt kimondott igen ekkor megnyitja a kegyelem időszakát, és szívetekkel, értelmekkel azt akarjátok majd, hogy egészen és végérvényesen befogadjátok és megajándékozzátok egymást.

Minden lelki gazdagságokkal és korlátaikkal, mindazzal, akik vagytok, tudatára fogtok ébredni annak is, hogy egy személy titkába nem lehet teljességgel behatolni. A házasság szentsége, ahogy a két embert egyé teszi, új energiákat szabadít fel, és jól látható jel lesz az egyházi és a világi közösségben. Isten személyes szeretetének és eszközének lesz jele a gyengédségben és a minden próbát kiálló hűségben.

Letizia Grita Magri
Fordította: Tóth Judit

Boldog születésnapot, Hubble!

Ünnepel a tudományos világ! Az amerikai űrkutatási intézet, a NASA, 2006-ban hozott döntése alapján megmen-tik a Hubble-t. Ez a világűrben keringő űrteleszkóp tizenhat

éve ablakként szolgál az emberiség számára. A Columbia űrrepülőgép 2003-as katasztrofáját követően a karbantartás nélkül maradt teleszkóp műszerei egymás után mondják fel a szolgálatot. A NASA bejelentése szerint az űrteleszkópot valószínűleg augusztusban fogja a Discovery űrhajó legénysége felújítani. A rendkívül bonyolult, és eddig példátlanul veszélyesnek ígérkező munka után azonban a tudósok számára új izgalmas

kutatási lehetőségek nyílnak. A Hubble már eddigi munkájával is forradalmasította az űrkutatást. Tudományos szempontból korábban ismeretlen mélységében tárta fel a világűr, és megmutatta fantasztikus szépségét az egész emberiségnek. A Columbia új műszereket is szállít, a régi felszerelések teljesítményét pedig megsokszorozzák, némelyek kilencvenszer hatékonyabbá válnak majd. A tervek szerint 2013-ig fog működni, de jó esetben még a húszas években is használható lesz.

A nagy képen a Sombrero (M104) galaxist látjuk - melynek ragyogó központi magja körül jól felismerhető a csillagközi por miatt kevésbé fényes, jellemző spirálforma -, a kisebbiken meg a Föld körüli pályán keringő Hubble űrteleszkópot.

ISZKA UTAZÁSA

Serdülő kislányról és társairól, az ő világukról szól a 2007-es Magyar Filmszemle fődíjas alkotása, *Bollók Csaba* rendezésében, *Varga Marika* főszereplésével. Az operatóri munka a csúnyát igen visszafogottan mutatja, mégis szigorú hűséggel, és sikerül a megbújó szépet is fel-felvillantania. Gyermeksorsokra látunk rá, erőszakkal, igazságtalansággal, haszonlesően agyondolgoztatott kis életekre.

A főszereplő, *Iszka*, szabadságvágytól, honvágytól és szeretethiánytól hajtva csapódik kalandokba, mint sorstársai. Mégsem jut el a tengerre, se Spanyolország-

ba, eltűnt édesapja után. Borzasztó ébredésében felsóhajt: - „Én már csak haza akarok menni”. Mire az események egy másik áldozata megkérdezi: - „És az hol van?”

Azoknak szól ez a film, akik könnyen zúgolódni kezdenek, mások szerencsét irigylve, és azoknak is, akik kimerülnek szűken-vett környezetük harmóniájáért dolgozva. De annak a többségnek is, akik igyekeznek emberi méltóságra nevelni gyermekeiket tisztaságban.

Meg-megcsillan a szépség-, a jóság-, a méltóságvágy ezekben a vasat guberáló filmbeli gyermekekben. Ők

is játszani, örülni, növekedni akarnak...

Lehet, hogy mellettünk, vagy a közelben, esetleg a szomszédos országban vannak ők?

Hortoványi Emőke

KERESZTREJTVÉNY

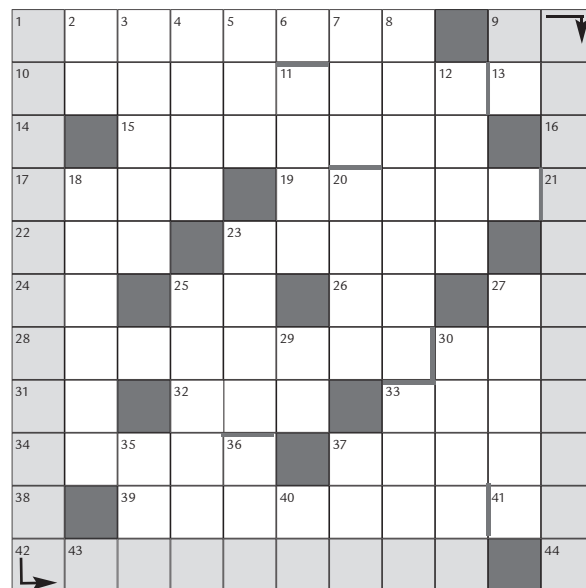
Beküldendő: „Ha békét és fényt hozunk a világba, függőleges 1. a hozzátartozó vízszintessel és vízszintes 9. a függőlegessel” (Anselm Grün)

Vízszintes: 1. Könyörületes 10. Megfogalmazza 13. Dátumrag 14. Tonna 15. Az első úrhajós 16. Kálium 17. Csípős (pl. paprika) 19. Biztat, ösztönöz 21. Személyes névmás 22. Tehát 23. Piszke 24. Csodás varázsló 25. Üres bál! 26. Végtelen bot! 27. Parittyába teszik 28. Rizses étel 30. Azon felül, ellenkezőleg 31. Saját kezűleg 32. Csillagkép 33. Mohón evett 34. Lószerszám 37. Női hajdíszítő 38. Ábécé második betűje 39. Kifutott 41. Maga 44. Égtáj

Függőleges: 2. Csendesen ráz! 3. Önhitt 4. Romlott étel 5. Melléknév-fokozás képzője 6. Méter 7. Előtag levegő 8. Zrínyi „veszedelme” 9. Szolmizációs hang 11. Nyitott folyosó 12. Rágós hús 18. Összekevert Era! 20. Lopva megszerez 23. Közép-európai folyó 25. Könyvek könyve 27. Poéta 29. Igefajta 30. Végtelen sajtii! 33. Település 35. Budapesti Közlekedési Vállalat 36. Összekevert Ali! 37. Testréz 40. Indulatszó 42. Gramm 43. Amper

Előző havi keresztrejtvényünk megfejtése:

„Nem szabad hagynunk, hogy a szeretetünk a szívünk mélyében maradjon bezárva”

Ha a víz nem tükröződne,
az ember sohase látta volna meg a saját arcát.
Ha nem tükröződnénk a másik emberben,
akkor nem fedeztük volna fel magunkban a lelket.

Joseph Péladan